

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Vaikų neurologija 8 kreditai (212 val.)	Medicina (06 B) Pediatrija (B 660)	Medicinos	Vaikų ligų klinika
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	–	Seminarai	–
Konsultacijos	1 kreditas (27 val.)	Individualus darbas	7 kreditai (185 val.)

Dalyko anotacija:

Tikslas: žinoti vaikų neurologines ligas, jų epidemiologiją, etiopatogenezę, kliniką, diagnostiką, gydymą, reabilitaciją ir profilaktiką, ambulatorinės ir stacionarinės vaikų neurologinės tarnybos organizavimą Lietuvoje.

Turinys:

Įgimtos nervų sistemos ir aplinkinių struktūrų anomalijos. Nervų sistemos formavimosi anomalijų etiologija. Įgimtos nervų sistemos ir aplinkinių struktūrų anomalijų etiopatogenezė, klinikinė išraiška, diagnostika - vizualizacijos metodai, jų privalumai ir trūkumai (neurosonoskopija, kompiuterinė tomografija, magnetinio rezonanso tomografija), prenatalinė diagnostika, gydymas, prognozės ir profilaktika. Nervinio vamzdelio užsidarymo defektai. Neuronų proliferacijos proliferacijos, migracijos ir smegenėlių formavimosi sutrikimai. Kaukolės ir slankstelių malformacijos. Galvos ir nugaros smegenų kraujagyslių malformacijos.

Neurokutaninės ligos ir sindromai. Neurokutaninės ligos ir sindromai (fakomatozės), jų etiopatogenezė, klinika, diagnostika ir diagnostiniai kriterijai, gydymas ir išeitys. Neurofibromatozė, tuberozinė sklerozė, ataksija – telangiektazija, Sturge – Weber sindromas, Klippel – Trenauney sindromas, Von - Hippel – Lindau liga, Pigmento nelaikymas (incontinentio pigmenti), Ito hipomelanozė.

Chromosominės ligos ir dismorfiniai sindromai, pažeidžiantys nervų sistemą. Dažniausi monosomijų ir trisomijų sindromai: Dauno sindromas, Patau sindromas, Edvardso sindromas ir kt. Mikrodeleciniai sindromai: Prader-Willi, Angelmano, Di George ir kiti sindromai. Fragilios X chromosomos sindromas ir kiti su X chromosoma susiję sindromai. Retto sindromas.

Paveldimos neurometabolinės ligos. Aminorūgščių apykaitos sutrikimų ligos. Neurotransmiterių, metalų ir hormonų apykaitos defektai. Lizosominės ir peroksisominės ligos. Anglaivandenių apykaitos, ketogenezės ir ketolizės defektai. Mitochondrinės ligos.

Neurodegeneracinės ligos. Baltosios ir/ar pilkosios smegenų medžiagos degeneracinės ligos. Neurodegeneracinės ligos, labiausiai pažeidžiančios pamato branduolius. Neurodegeneracinės ligos, pasireiškiančios tremoru, mioklonusu ir mioklonine epilepsija. Smegenėlių, smegenų kamieno ir nugaros smegenų neurodegeneracinės ligos.

Raidos sutrikimai. Normali ir sutrikusi vaiko raida, raidos vertinimo metodikos. Cerebrinis paralyžius, specifiniai mišrūs ir motorikos raidos sutrikimai, protinis atsilikimas, mokymosi sutrikimai, autizmas (epidemiologija, etiopatogenezė, klasifikacija, klinika, diagnostika, diferencinė diagnostika, gydymas ir abilitacija, kompleksinė pagalba sergančiam vaikui ir jo šeimai).

Vaikų epilepsija. Epilepsijos epidemiologija, priepuolių etiopatogenezė, semiologija, klasifikacija, epilepsijos sindromų klasifikacija, klinika, jos ypatumai atskirų formų atvejais ir skirtingose amžiaus grupėse, diagnostika, diferencinė diagnostika, elektroencefalografinio tyrimo vertė, epilepsijos gydymas, vaistų nuo epilepsijos farmakokinetika ir farmakodinamika, kompleksinė pagalba epilepsija sergančiam vaikui ir jo šeimai. Užsitęsę traukuliai ir epilepsinė būklė. Pirmoji pagalba traukulių priepuolio metu.

Ūminiai simptominiai vaikų priepuoliai. Ūminiai simptominiai (provokuoti) priepuoliai, jų priežastys, diagnostika, ištyrimas, pirmoji pagalba ir skubus gydymas – priepuolio nutraukimas ir priežasties gydymas ir tolimesnė priepuolių pasikartojimo profilaktika. Febriliniai (karščiavimo) traukuliai.

Neepilepsiniai vaikų paroksizmai. Sutrikimai dėl sumažėjusios smegenų oksigenacijos: sinkopės, migrena, kt. Paroksizminiai miego sutrikimai. Paroksizminiai neepilepsiniai judesių sutrikimai. Paroksizminiai elgesio ir psichikos sutrikimai, pseudoepilepsiniai priepuoliai.

Vaikų galvos skausmai. Galvos skausmų epidemiologija, etiopatogenezė, klasifikacija ir diagnostiniai kriterijai. Migrena, įtampos galvos skausmas, klasterinis galvos skausmas, prozopalgijos, kiti idiopatiniai galvos skausmai, simptominis galvos skausmas, tyrimų ir gydymo taktika.

Miego ir būdravimo sutrikimai. Miego - budrumo fiziologija, miego elektroencefalografijos ir polisomnografijos vertė, miego ir budrumo sutrikimų klasifikacija, diagnostika, nemigos, budrumo sutrikimai ir mieguistumas, parasomnijos ir miego sukeltos ligos.

Somatoforminė autonominė disfunkcija.

Neuroinfekcijos. Meningitai, encefalitai, mielitai, smegenų abscesas. Neuroboreliozė.

Demielinizuojančios ir uždegiminės/imuninės nervų sistemos ligos, jų etiologija, klinika, diagnostika gydymas, galimos komplikacijos ir išeitys. Išsėtinė sklerozė. Autoimuniniai encefalitai. Sydenhamo chorėja. PANDAS. PANS.

Periferinės nervų sistemos ligos vaikų amžiuje. Galvinių nervų neuropatijos ir neuralgijos. Miastenija. Guillain-Barre sindromas.

Paveldimos nervų ir raumenų ligos. Paveldimos spinalinės raumenų atrofijos. Paveldimos polineuropatijos. Progresuojančios raumenų distrofijos. Miotoninės ligos ir periodiniai paralyžiai. Miopatijos. Paveldimų nervų ir raumenų ligų etiopatogenezė, klasifikacija, diagnostika ir gydymo galimybės.

Urgentinės neurologinės būklės, jų simptomatika, priežastys, ištyrimo ir gydymo taktika, komandinio specialistų darbo principai. Epilepsinė būklė. Distoninė būklė. Staiga nustojęs vaikščioti vaikas. Galūnių silpnumas ar vangus paralyžius. Netrauminė ir trauminė koma. Smegenų mirtis.

Vaikų neurologinė tarnyba Lietuvoje. Vaikų ambulatorinė ir stacionarinė neurologinė tarnyba Lietuvoje, ūmios ir planinės pagalbos organizavimas, ankstyvoji vaikų abilitacija.

Rekomenduojama literatūra:

1. Vaikų raidos sutrikimai / red. Prasauskienė A. ir kt. Kaunas, 2003. 464 p.
2. Vaikų ligos III t. / red. Raugalė A. Vilniaus universiteto leidykla, 2004. 648 p.
3. Tarptautinė galvos skausmų klasifikacija ir diagnostiniai kriterijai / red. Obelienienė D. Kaunas. 2004. 149 p.
4. Neurologijos vadovas gydytojui praktikui / red. Budrys V. Vilnius, Vaistų žinios, 2004. 552 p.
5. Vaikų ligos IV t. / red. Raugalė A. Vilniaus universiteto leidykla, 2005. 712 p.
6. Oxford Specialist Handbook of Paediatric Neurology / eds. Forsyth R., Newton R. Oxford University Press 2007. 557 p.

7. Nelson textbook of Pediatrics / eds. Behrman RE, Kliegman RM, Jenson HB. 18th ed. Philadelphia: WB Saunders Co, 2007. 2618 p.
8. Klinikinė neurologija /red. Budrys V. Vilnius, Vaistų žinios, 2009. 990 p.
9. Diseases of nervous system in childhood / ed. Aicardi J. – 3rd ed. - London: Mc Keith Press. 2009. – 963 p.
10. Urgetinė neurologija / red. Budrys V. Vilnius: Vaistų žinios, 2011, 365 p.
11. Pediatrijos praktikos vadovas. Raugalė A., O. Kinčinionė, J. Grikinienė ir kt. Vilnius, UAB "Baltijos idėjų grupė" ir partneriai, 2012. 527 p
12. Paediatric neurology. Oxford specialist handbooks in paediatrics. / eds. Forsyth R, Newton R. Oxford University Press 2012. 600 p.
13. Handbook of Pediatric Neurology / eds. K. B. Sims. Lippincott Williams & Wilkins, a Wolters Kluwer business. 2014.
14. Neurologinis ištyrimas. J.A. Goodfellow. Vilnius: Vaistų žinios, 2014, 204 p.
15. Pediatrijos praktikos vadovas. A. Raugalė, O. Kinčinionė, J. Grikinienė ir kt. Vilnius, UAB „Baltijos idėjų grupė“, 2015. 750 p.
16. Vaikų klinikinio ištyrimo vadovas. R. Brugha, M. Marlais, E Abrahamson. Vilnius: Vaistų žinios, 2015, 271 p.
17. Neurologija. Spalvotas tekstas su iliustracijomis/ G. Fuller, M. Manford. Vilnius: Vaistų žinios, 2016, 408 p.
18. Periodinis žurnalas „Neurologijos seminarai“.
19. Periodinis žurnalas „Pediatrija“.
20. SAM gydymo protokolai.

Konsultuojantys dėstytojai:

1. Jurgita Grikinienė (doc. dr.):

Moksliniai straipsniai leidiniuose, referuojamuose ir turinčiuose citavimo indeksą duomenų bazėje „Thomson Reuters Web of Knowledge“:

1. **J Grikinienė**, D. Stakišaitis, R. J. Jankūnas, S. Uleckienė, B. Obelenienė. Gender-related differences in urinary excretion of magnesium in adolescents receiving valproate. Trace Elements and Electrolytes, Trace elements and electrolytes. 2012, vol. 29, no. 1. p. 48-53.
2. Stakišaitis, D., **Grikinienė, J.**, Meilus, V., Didžiapetrienė, J., Matusėvičius, P. Sodium valproate effect on chloride metabolism in rats: a new approach to its possible anticancer mechanism. Trace elements and electrolytes. 2012, vol. 29, no. 4. p. 256-261.
3. Samaitienė, R., Norkūnienė, J., Jurkevičienė, G., **Grikinienė, J.** Behavioral Problems in Children with Benign Childhood Epilepsy With Centrottemporal Spikes Treated and Untreated with Antiepileptic Drugs. Medicina. 2012, t. 48, nr. 7. p. 338-344.
4. Samaitienė R, Norkūnienė J, Tumienė B, **Grikinienė J.** Sleep and behavioral problems in rolandic epilepsy. Pediatr Neurol. 2013 Feb;48(2):115-22.
5. Aistė Lengvenytė, Robertas Strumila, **J. Grikinienė.** Use of Cognitive Enhancers Among Medical Students in Lithuania. Nordic Studies on Alcohol and Drugs. 2016 vol33, 173-187.

Moksliniai straipsniai recenzuojamuose periodiniuose mokslo leidiniuose, įtrauktuose į kitas tarptautines duomenų bases:

1. Giedraitienė, N, Liutkienė, J, Kizlaitienė, R, **Grikinienė, J.** Ar išsėtinė sklerozė gali būti paveldima? Klinikiniai atvejai. Neurologijos seminarai. 2010, t. 14, nr. 1, p. 46-52.
2. Samaitienė, R, Tumienė, B, Palionis, D, **Grikinienė, J**, Valevičienė, N R, Songailienė, J, Petroška, D, Kučinskas, V. Leigh sindromas: mitochondrinė

	<p>liga dėl piruvato dehidrogenazės trūkumo, literatūros apžvalga ir atvejo aprašymas. Neurologijos seminarai. 2010, t. 14, nr. 3, p. 156-166.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Žukauskienė J., Jakaitė, M, Valevičienė, N R, Lesinskienė, S, Grikinienė, J. Katatonija paauglystėje: klinikinio atvejo analizė. Neurologijos seminarai. 2010, t. 14, nr. 3, p. 197-204. 4. Šapurova, Viktorija, Lesinskienė, Sigita, Grikinienė, J. Hipoterapijos taikymo galimybės kompleksiniame vaikų sveikatos gerinime. Neurologijos seminarai. 2013, t. 17, nr. 2, p. 128-131. 5. Mironaitė, Kristina, Babianskienė, Irena, Kšanienė, Ingrida, Vankevičienė, Ramunė, Grikinienė, Jurgita, Kinčienė, Odeta, Dumčius, Sigitas. Vaikų ūminiai tyčiniai apsinuodijimai Vilniuje 2003-2010 m.: epidemiologinė dinamika. Medicinos teorija ir praktika. 2013, t. 19, nr. 3.2, p. 99-104. 6. Rasa Martinkienė, Jurgita Grikinienė, Rūta Praninskienė, Olga Kutuzova. Tonzilektomijos įtaka sergantiems pediatriiniu autoimuniniu neuropsichiatriiniu sutrikimu, susijusiu su streptokokine infekcija (PANDAS). Neurologijos seminarai. 2014; Nr.1. 7. Rūta Samaitienė, Jolita Norkūnienė, Algimantas Juozapavičius, Rūta Praninskienė, Jurgita Grikinienė. Rolando epilepsija sergančių vaikų miego, elgesio problemos, EEG pakitimai ir klinikinės charakteristikos. Neurologijos seminarai. 2014, t. 18, nr. 2 (60). p. 128-137. 8. Sandra Melnik, Jurgita Grikinienė. Vaikų galvos skausmas: kada reikalingi vaizdiniai tyrimai? Neurologijos seminarai. 2014, t. 18, nr. 4 (62). p. 243-248. 9. G. Jakutis, E. Jakutienė, J. Grikinienė. Kardiomiopatija sergant Diušeno raumenų distrofija – diagnostikos ir gydymo aspektai. Klinikinio atvejo pristatymas. Neurologijos seminarai. 2015, t. 19, nr. 2(64). p. 142-150. 10. D. Jančauskaitė, E. Juolaic, J. Kaladžinskaitė, J. Grikinienė. Moksleivių patiriamas psichologinis stresas, jo sąsajos su galvos skausmais. Neurologijos seminarai. 2016, t.20, nr.2 (68). p 94-97.
<p>2.</p>	<p><u>Rūta Praninskienė (dr.):</u> <u>Moksliniai straipsniai leidiniuose, referuojamoje ir turinčioje citavimo indeksą duomenų bazėje „Thomson Reuters Web of Knowledge“</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Praninskiene R, Dumalakiene I, Mauricas M, Jucaite A. Circadian rhythm of melatonin secretion in children with epilepsy. 2005; Epilepsia.Vol.46, Suppl.6. 2. Pukinskaite R, Praninskiene R. Mothers’ internal representations of experience with their developmentaly disordered children. Medicina 2008; 44(7): 553-563. 3. Praninskiene R, Dumalakiene I, Kemezys R, Mauricas M, Jucaite A. Diurnal melatonin patterns in children: ready to apply in clinical practice? PEDIATR NEUROL 2012 Feb; 46(2): 70–6. 4. Praninskiene R, Dumalakiene I, Kemezys R, Mauricas M, Jucaite A. Melatonin secretion in children with epilepsy. Epilepsy & Behavior Nov 2012, Vol. 25, 3: 315–322. <p><u>Moksliniai straipsniai recenzuojamuose periodiniuose mokslo leidiniuose, įtrauktuose į kitas tarptautines duomenų bazes</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mulevičienė, R. Praninskienė. Mažų vaikų miegas: fiziologinių ypatumų ir miego diferencinė diagnostika. Neurologijos seminarai 2013, 3 (191-197). 2. Petronytė, R. Praninskienė. Epilepsija sergančių vaikų tėvų miego ypatumai. Neurologijos seminarai, 2014, T 18, N2, 138-143. 3. Martinkienė, R. Praninskienė, J. Grikinienė, O. Kutuzova. Tonzilektomijos įtaka sergantiems pediatriiniu autoimuniniu neuropsichiatriiniu sutrikimu,

	<p>susijusiu su streptokokine infekcija (PANDAS). Neurologijos seminarai 2014; 18(59): 28-33.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Samaitienė, J. Norkūnienė, A. Juozapavičius, R. Praninskienė, J. Grikinienė. Rolando epilepsija sergančių vaikų miego, elgesio problemos, EEG pakitimai ir klinikinės charakteristikos. Neurologijos seminarai. 2014, t. 18, nr. 2 (60). p. 128-137. 5. Melnik, R. Praninskienė. Gliukozės transporterio deficitas. Neurologijos seminarai, Neurologijos seminarai 2015; 19(64): 156-162. 6. Šapailienė, R. Praninskienė. Epilepsijos įveikos būdai šeimose, auginančiose sergantį vaiką. Neurologijos seminarai 2015; 19(64): 94-99. 7. Neverauskienė, B. Gricienė, M. Petkelytė, B. Vištartaitė, E. Balčiūnaitė, D. Jonuškaitė, R. Praninskienė. Vaikų galvos kompiuterinės tomografijos tyrimų, atliktų dėl neurologinių simptomų, diagnostinė svarba ir apšvita. Medicinos teorija ir praktika 2015 T.21(Nr.4.1), 477-482 p. 8. Martinkienė, V. Černiauskienė, R. Praninskienė, Ž. Drižienė. Sunkios ir retos streptokokinio tonzilito komplikacijos. Medicinos teorija ir praktika 2015.21tomas Nr.3.1. 9. Davainis, R. Praninskienė. Vaikų neuropsichiatriniai simptomai ir autoimuninės ligos: literatūros apžvalga. Neurologijos seminarai 2016, Nr.1, 10-16 psl.
<p>3.</p>	<p><u>Rūta Samaitienė (dr.):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kazakevičiūtė M, Juozapavičius A, Samaitienė R. Morphological Filtering of EEG. Materials physics and mechanics 2010; 9(3): 185–193. 2. Juozapavičius A, Bacevičius G, Bugelskis D, Samaitienė R. EEG analysis-automatic spike detection. Nonlinear analysis : modelling and control 2011; 16(4): 375–386. 3. Samaitienė R, Norkūnienė J, Jurkevičienė G, Grikinienė J. Behavioral Problems in Children With Benign Childhood Epilepsy With Centrotemporal Spikes Treated and Untreated With Antiepileptic Drugs. Medicina 2012; 48(7): 338–344. 4. Samaitienė R, Norkūnienė J, Tumienė B, Grikinienė J. Sleep and behavioral problems in Rolandic epilepsy. Pediatr Neurol 2013; 48(2): 115–122. 5. Rutkauskas V., Samaitienė R. Atipiniai Rolando epilepsijos bruožai bei elgesio ir mokymosi problemų įtaka ligos prognozei. Neurologijos seminarai 2013; 17(56): 138-143.
<p>4.</p>	<p><u>Birutė Skerlienė (dr.):</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skerlienė B. Emergency management of the inborn errors of intermediary metabolism. Vaikų pulmonologija ir alergologija 2011, t. 14, nr. 1. 2. Sakalauskaitė L, Skerlienė B. Peculiarities of hyperammonemia and its treatment in children with primary and secondary urea cycle enzyme deficiency. Pediatric Critical Care Medicine. 2011, Vol. 12, no. 3. 3. Skerlienė B. Įgimtų medžiagų apykaitos ligų, pasireiškiančių metabolinėmis krizėmis, diagnostikos ir gydymo ypatumai. Pediatrija. 2012, nr. 1. 4. Skerlienė B. Retas įgimtas kardiolipino struktūros defektas padeda atskleisti dažnų ligų patogenezę. Laboratorinė medicina. 2012, t. 14, nr. 2. 5. Skerlienė B, Kinčienė O, Lehnert W. Širdį veikiančių glikozidų ir antiaritminių vaistų skyrimas vaikams, sergantiems įgimtomis mitochondrinės riebalų rūgščių oksidacijos ligomis, esant metabolinėms krizėms. Laboratorinė medicina. 2012, t. 14, nr. 1.

6. **Skerlienė B.** Vaikų ir paauglių rabdomiolizės priežastys. Reumatologija 2012, nr.6.
7. **Skerlienė B,** Grikinienė J, Abelytė R, Sereikė I. Polyneuropathy in children with inborn errors of metabolism. Neurologijos seminarai. 2013, t. 17, priedas nr. 1.

Vilniaus universiteto Medicinos, Odontologijos ir Visuomenės sveikatos kryptių mokslo doktorantūros komitetų ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Mokslo komiteto teikimu patvirtinta Medicinos fakulteto Taryboje 2016-10-18 d. protokolo Nr. (1.1.)-150000-TP-7(618).

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Dekanas Prof. (HP) dr. Algirdas Utkus: